

1. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמד עמוד א

דתניא: סוחטין בפגיעין ובפרישין ובעוזרדין, אבל לא ברמונים. ושל בית מנשיא בר מנחם היו סוחטין ברמונים... אמר רב נחמן: הלכה כשל בית מנשיא בר מנחם. אמר ליה רבא לרב נחמן: מנשיא בן מנחם תנאהווא? וכי תימא הלכה כי האי תנא דסבר לה כשל מנשיא בן מנחם, ומשום דסבר כמנשיא בן מנחם הלכה כמותו? מנשיא בן מנחם הוי רובאדעלמא? - אין, דתנן: המקיים קוצים בכרם, רבי אליעזר אומר: קדש, וחכמים אומרים: **אינו** מקדש אלא דבר שכמוהו מקיימין. ואמר רבי חנינא: מאיטעמא דרבי אליעזר - שכן בערביא מקיימין קוצי שדות לגמליהם. מידי איריא; דערביא - אתרא, הכא - בטלה דעתו אצל כל אדם! - אלא, היינו טעמאכדרב חסדא; דאמר רב חסדא: תרדין שסחטן ונתנן במקוה - פוסלין את המקוה בשינוי מראה. והא לאו בני סחיטה נינהו! אלא מאי אית לך למימר - כיון דאחשביניהו הוה להו משקה, הכא נמי, כיון דאחשביניהו - הוה להו משקה. רב פפא אמר: משום דהוי דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה, **וכל** דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחילה - פוסל את המקוה בשינוי מראה

2. חידושי הרשב"א מסכת שבת דף קמד עמוד ב

הכא נמי כיון דסחיט להו אחשביניהו. קשיא לי דכיון דלרב נחמן לא חשבינן ליה משקה אלא משום דאחשביה אם כן מאי טעמא דרבנן דאסריאפילו כשהכניסן לאוכלין, ויש לי לומר דקסברי רבנן דכיון די ש מקצת בני אדם שסוחטין אותן כבית מנשיא איכא למגזר בהו דלמא האי נמי חשיבליה משקה ואי שרית ליה בשיצאו מעצמן ואפילו כשהכניסן לאוכלין יהיב דעתיה וסחיט

הכא נמי כיון דסחיט להו אחשביניהו והוה ליה משקה. וא"ת אם כן פגיעין ועוזרדין נמי לא יסחוט והיכי שרי להו תנא דברייתא דהא התם נמי כיון דסחיט להו אחשביניהו והוה ליה משקה, כבר פירש רש"י ז"ל דקסבר רב נחמן דברייתא הכי קאמר סוחטין בפגיעין ובעוזרדין כדי למתקן אבל לאלהוציא מהן משקין, אבל תותים ורמונים כיון דאיכא מאן דסחיט להו כבית מנשיא יהיב דעתיה וסחיט להוציא מהן משקין, ונמצא לפי פירושו של רש"י ז"ל דאפילו פגיעין ועוזרדין אסור לסוחטן בתוך הקערה להוציא מהן משקין, ואינו מחוור, ויש מי שפירש דתותים

וריימונים וכבשין סתמן לאולמסקה, הא בשסחטן אחשבינהו והוה ליה משקה כיון דאיכא קצת בני אדם דסחטי להו כבית מנשיא, אבל פגיעין ועוזרדין שאין דרכן של בני אדם לסוחטן אפילו סחיט להו האי בטלה דעתו אצל כל אדם ולא הוי משקה אלא כמפרק אוכל מתוך אוכל, והלכך סוחטין אותן לכתחלה ואפילו לתוך הקערה, והיינו דשרי להו תנא דברייתא, וזה נכון, וכן פירשו רבותי מורי הרב ז"ל והרמב"ן ז"ל, וכן נראה מדברי הרב אלפסי ז"ל שפסק כסתמא דברייתא דסוחטין לכתחלה בפגיעין ובפרישין ובעוזרדין

3. בית יוסף אורח חיים סימן שכ

וא"ת ולדברי הפוסקים שכתבו סתם דשאר פירות מותר לסחטן ומשמע דאפילו להוציא מימיהם נמי שרי היאך יתרצו הא דאוקימנא להאי דאסורכדרב חסדא דאם כן כל אדם שסוחט שום פרי למימיו אף על פי שאין דרך לסוחטו כיון דאחשביה הוי להו משקה ואסור וי"ל דלא ס"ל דטעמא דרבחסדא משום דכיון דאחשביה הוי להו משקה אלא כדאמר רב פפא דטעמא משום דהוי דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחלה וכל דבר שאין עושין ממנו מקוה לכתחלה פוסל את המקוה בשינוי מראה ופירש רש"י רב פפא אמר טעמא דתרדין לאו משום חשיבותא דאחשבינהו הוא ולעולם לאומשקה נינהו והא דמיפסל משום דכל דבר שאין עושין ממנו מקוה וכו' וכיון דלמאי דאמר רב פפא לא צריכינן לאפוקי לישנא דסוחטין מפשטיה הכינקטינן. ונ"ל דגם לרש"י ותוספות יש לומר כן דמה דפירשו דסוחטין לאו להוציא מימיהן קאמר אלא למתק הפרי היינו למאי דסלקא דעתך דטעמא דרב חסדא משום דכיון דאחשביה ה"ל משקה אבל למאי דאסיק רב פפא כיון דמצינן לפרושי סוחטין כפשטיה הכי נקטינן ואם תאמר אכתי תיקשימנשיא בן מנחם הוי רובא דעלמא ואפשר לומר דשל בית מנשיא לאו דוקא דאינשי טובא נמי הוו סחטי להו בחול אלא דנקט חד מינייהו וחשיבותא דרבים הויא חשיבותא אף על גב דלאו רובא דעלמא נינהו כדאמרינן שם בגמרא גבי שכן בערביא מקיימין קוצים מידי איריא ערביא אתרא הכא בטלה דעתו אצל כל אדם

4. תלמוד בבלי מסכת שבת דף צב עמוד א-עמוד ב

אמר רב משום רבי חייא: המוציא משאוי בשבת על ראשו - חייב חטאת, שכן אנשי הוצל עושין כן. ואנשי הוצל רובא דעלמא? אלא, אי איתמר הכי איתמר: אמר רב משום רבי חייא: אחד מבני הוצל שהוציא משוי על

ראשו בשבת - חייב, שכן בני עירו עושין כן. - ותיבטל דעתו אצל כל אדם! אלא, אי איתמר הכי איתמר: **המוציא** משוי על ראשו - פטור. ואם תימצא לומר: אנשי הוצל עושין כן - בטלה דעתן אצל כל אדם

5. תוספות מסכת שבת דף צב עמוד ב

ואת"ל אנשי הוצל עושין כן בטלה דעתן אצל כל אדם - משמע דעל אתרא נמי אמר דבטלה דעתן וכן בריש בכל מערבין (עירובין דף כח.) פריך ובבל הוי רובא דעלמא והתניא כו' וכן בתר הכי פריך ופרסאי הוי רובא דעלמא וקשה דבפ' חבית (לקמן קמד:) גבי של בית מנשיא היו סוחטים ברמונים ופריך בית מנשיא הוי רובא דעלמא ומשני אין דהתנן המקיים קוצים בכרם כו' שכן בערביא מקיימין קוצים לגמליהן ופריך מי דמי ערביא אתרא הוא הכא בטלה דעתו אצל כל אדם וי"ל דהתם חשוב מנהג ערביא דלכל העולם נמי אם היה להם רוב גמלים הוו נמי מקיימי אבל בית מנשיא דחד גברא בטלה דעתו אע"ג דלכל העולם אם היה להם רמונים הרבה היו סוחטין

6. רמ"א אורח חיים הלכות שבת סימן שכ סעיף א

הגה: * (ח) א ובמקום שנהגו לסחוט איזה פירות לשתות מימיו מחמת צמא או תענוג, * (ט) דינו כתותים ורמונים

משנה ברורה סימן שכ

(ח) ובמקום שנהגו וכו' - משמע דבאותו מקום אסור ובשאר מקומות שרי [ח] אך אם דרך להוליך המשקה של הפירות ממקום למקום אסור בכל העולם וכ"ז הוא לדעת הרמ"א אבל המ"א האריך בענין זה ומסקנתו דאם נודע לנו שבאיזה מקום נהגו לסחוט למשקה ואפי' הנוהגים בזה הוא רק מקצת בני אדם מחמת שיש להם פירות הרבה ולא עיר שלמה אסור מחמת זה לסחוט בכל מקום וכן כתבו כמה אחרונים. עוד כתב המ"א דדוקא בענין שאם היה לכל העולם פירות הרבה כאלו היו סוחטין אותם אבל בלא"ה אמרינן דבטלה דעתם ועיין בבה"ל מה שכתבנו בזה [ט] והניאגסים שקורין בערנע"ס בלשון אשכנז אסור לסחטן מפני שבמדינות אשכנז נהגו לסחטן למשקה ואפשר שאם היה לכל העולם הרבה היו ג"כ סוחטין אבל הפירות שאין הדרך כלל לסחטן בשום מקום מותר לסחטן אפילו למשקה וכנ"ל ודעת הב"ח שאסור לסחוט שום פרי אלא אם כונתו רק למתק הפרי אבל למימיו אסור וכתב שכן המנהג ועיין בבה"ל שביארנו דמדינא אין

להחמיר בזה אם לא במקום שנהגו להחמיר אין להקל וכן דעתהמ"א
וכמה אחרונים [י] ואפילו במקום שנהגו להחמיר בשאר פירות היינו
דוקא כשסוחטו לשם משקה אבל כשסוחטו בקערה לטבל בו
המאכלשרי דלא מקרי משקה בזה [יא] ובזיתים וענבים אסור אף באופן
זה

ביאור הלכה סימן שכ

* **ובמקום שנהגו וכו'** - עיין במ"ב שכתבנו בשם המ"א דדוקא
בענין שאם היה לכל העולם וכו' אבל בלא"ה אמרינן דבטלה דעתם
והיינו אפילו בזה המקום גופא לפי מה שסובר כהתוספות וכן משמע
במחה"ש אכן עיקר דינא דהמ"א אינו ברור דאפשר דלפי המסקנא
דאחשבינהו תו לאצריכינן לכ"ז גם להתוספות שוב מצאתי במחצית
השקל שהקשה זה ואף שיישבו קצת מ"מ אין מוכרח כלל לדינא ובפרט
שכל מקורו של המ"א הוא מדברי התוספות והמעין בחידושי הרשב"א
והריטב"א על הא דערביא אתרא מוכח דלא ס"ל כדברי התוספות ולבד
כ"ז מדברי הרמב"ם שכתבדטעמא דתותים ורמונים הואיל ומקצת בני
אדם סוחטים אותם כזיתים וענבים משמע דמטעם זה בלחוד יש לאסור
בכל מקום והיינו כיון שהואחשבון וסחטן לשם משקה ועכ"פ בזה
המקום שנהגו לסחוט בודאי אין להקל בכל גווני וכן משמע מסתימת
הרמ"א כנלע"ד

7. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן שכ סעיף ו

ה' מותר * (כב) לסחוט ח לימוני"ש

משנה ברורה סימן שכ

(כב) **לסחוט לימוני"ש** - ובלשוננו ציטרי"ן והיינו אפילו למשקין ואף
שדרך לסחטן בחול כיון שאין דרך כלל לסחטן לצורך משקה אלא לטבל
בואוכל הוי כשאר פירות וכנ"ל בס"א. ואפילו אם הדרך לסחטן בחול
לתוך מים שנתנו בהם צוקע"ר לשתות לתענוג מ"מ נוהגין העולם
להקל לעשותה בשבת ואפשר משום דלא מיתסר אלא כשדרך לשתות
מי סחיטת הפרי גם בלא תערובות משקה אחר א"נ דלא מיתסר אלא
כשסוחטין מימיו לבדואח"כ מערבין אותם אבל אם המנהג לסחוט
מימיו לתוך משקה אחר ליתן בו טעם שרי [ב"י וט"ז]. [כו] ולפ"ז בזמן
הזה שידוע שממלאין חביתלמאות לשתות עם פאנ"ש באיזה מקומות
צ"ע גדול אם מותר לסחטן בשבת לתוך משקה דאפשר דדמי לתותים

ורמונים כיון דדרך לסחטן בכלים בפני עצמם

8. תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמה עמוד א

גופא: כבשים שסחטן, אמר רב: לגופן - מותר, למימיהן - פטור אבל אסור. ושלקות, בין לגופן בין למימיהן - מותר. ושמואל אמר: אחד זה ואחד זה, לגופן - מותר, למימיהן - פטור אבל אסור. רבי יוחנן אמר: אחד כבשים ואחד שלקות, לגופן - מותר, למימיהן - חייב חטאת. מיתבי: סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת, אבל לא למוצאי שבת. וזיתים וענבים לא יסחוט, ואם סחט - חייב חטאת. קשיא לרב, קשיא למואל, קשיא לרבי יוחנן. רבמתרץ לטעמיה, שמואל מתרץ לטעמיה, רבי יוחנן מתרץ לטעמיה, רב מתרץ לטעמיה: סוחטין כבשים בשבת לצורך השבת, אבל לא למוצאי שבת. במה דברים אמורים - לגופן, אבל למימיהן - פטור אבל אסור. ושלקות, בין לגופן בין למימיהן - מותר. וזיתים וענבים - לא יסחוט, ואם סחטן - חייב חטאת. שמואל מתרץ לטעמיה: סוחטין כבשים לצורך השבת, אבל לא למוצאי שבת. במה דברים אמורים - לגופן, אבל למימיהן - לא יסחוט, ואם סחט - נעשה כמי שסחט זיתים וענבים, וחייב חטאת. אמר רב חייא בר אשי אמר רב: דבר תורה - אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד. וכן תני דבי מנשה: דבר תורה - אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד

9. רי"ף מסכת שבת דף סא עמוד א

גופא כבשין שסחטן אמר רב לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור שלקות בין לגופן בין למימיהן מותר ושמואל אמר אחד כבשין ואחד שלקות לגופן מותר למימיהן פטור אבל אסור ור' יוחנן אמר אחד כבשין ואחד שלקות לגופן מותר למימיהן חייב חטאת ולית הלכתא כר' יוחנן לענין חיוב חטאת דהוה ליה רב ושמואל בחדא שיטתא דליכא חיוב חטאת אלא בזיתים וענבים והוה ליה ר' יוחנן יחיד ואין דבריו של אחד במקום שנים ועוד הא דתנא דבי מנשה מסייע להו דאמר דבר תורה אינו חייב אלא על דריסת זיתים וענבים בלבד ומסתברא לן דהלכתא כוותיה דשמואל בהא מילתא דקאי ר' יוחנן כוותיה לענין איסור וליכא בינייהו

פלוגתא אלא לענין חיוב חטאת

10. רבינו חננאל מסכת שבת דף קמה עמוד א

והא דתנא דבי מנשה דבר תורה אינו חייב אלא על דריכת זיתים וענבים בלבד. לא קשיא הא דר' יוחנן* ושאר פירות זולתיזיתים וענבים

11. ביאור הלכה סימן שכ סעיף ז

ולר"ח וכו' - ... ודע עוד דאפילו לשיטתהר"ח דסובר כר"י מ"מ * מודה דשאר פירות מותר לסחוט למימיו לכתחלה וכן"ל בס"א [ולהכי לא הזכיר המחבר כלל בס"א דעה זו לענין שאר פירותאפילו לחומרא בעלמא] שכן איתא בר"ח שבידינו בהדיא דסוחטין לכתחלה בפגעין ופרישן וע"כ טעמו משום דס"ל דכבשים ושלקות דרך לסחטןמשא"כ בשאר פירות או משום דהבלוע בכבשים שם משקה עליומקודם וכמ"ש במ"ב

12. תלמוד בבלי מסכת ברכות דף לח עמוד א

ואמר מר בר רב אשי: האי דובשא דתמרי מברכין עלויה שהכל נהיה בדברו. מאי טעמא? - זיעה בעלמא הוא

13. חידושי הרשב"א מסכת ברכות דף לח עמוד א

ולא דמיא למיא דשלקי ומיאדשיבתא דהנהו כיון דרוב אכילתן הוא ע"י שליקה מי שליקתן כמותן הא כל מידי דלית דרכיה למשלקי ולא למסחטי' אלא למיכלי' בעיניה בהנהולא אמרינן שיהיו מימיהן כהן